מעט מאורו של חנן

דף לימוד משפחתי לפרשת תולדות

מתורת חנן פורת • דמות החמ"ד תשפ"ז

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה' וַיֹּאמֶר: אַל תֵּרֵד מִצְרַיְמָה, שְׁכֹן בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ" בראשית כ"ו, ב

מאורו של חנן:

להבין שורשים לשדה החיים

בפרשות הקודמות ראינו את חלוקת המדרגות בין האבות: אברהם הוא איש ה"הר", יצחק הוא איש ה"שדה", ויעקב הוא איש ה"בית". אברהם אבינו מעפיל אל פסגת ההר ומניף את חזון האמונה. אולם חנן מחדד כי כדי להכות שורשים עמוקים, להתמיד, להחזיק מעמד ולתרגם את החזון לחיי המעשה, אנו זקוקים לתכונתו המיוחדת של יצחק, איש השדה.

השדה, בשונה מן ההר, המייצג פסגה חד-ממדית ופריצה דרמטית, הוא מרחב רחב הדורש עמל יומיומי, חרישה, זריעה והתמדה מתמשכת. יצחק, שהורתו ולידתו בקדושת ארץ ישראל, מקבל ציווי אלוקי ייחודי: "שְׁכֹן בארץ". חז"ל דורשים במדרש רבה (ס"ד, ג): "עשה שכונה בארץ ישראל – הוי נוטע, הוי זורע".

יצחק נענה לצו, זורע באדמת הנגב, וזוכה למצוא בשנה ההיא "מאה שערים" של ברכה, משום שמימש באדיקות את ייעודו כאיש השדה המחובר אל הקרקע.

חנן מוסיף ומראה כי עבור יצחק השדה אינו רק מקום של עבודה פיזית, אלא מרחב חיים שלם ומלא השראה.

מקום התפילה: "וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה" (בראשית כ"ד, סג), חז"ל לומדים ש"אין שיחה אלא תפילה", ומכאן שיצחק תיקן את תפילת מנחה דווקא במרחבי הטבע והשדה.

מקום האהבה והמפגש: "מִי הָאִישׁ הַלָּזֶה הַהֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לִקְרָאתֵנוּ" (בראשית כ"ד, סה), בשדה מתרחש המפגש המכונן של יצחק ורבקה.

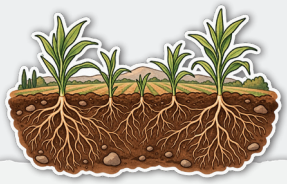
מקום החיבור לקודש: "רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ ה'" (בראשית כ"ז, כז), השדה מפיץ ריח של גן עדן.

ניצוץ של זהות

טיפוח ביטוי ביונית בית: ההתמדה היומיומית של אפיק ההתיישבות

הזהות "הציונית־דתית" יונקת רבות מתכונת השדה של יצחק אבינו. לעיתים קל יותר להתלהב מ"אירועי שיא" חולפים, המבטאים את תכונת ההר, אך המבחן האמיתי של דורנו הוא דווקא ההתמדה השקטה - העמל היומיומי של בניית קהילות, הקמת מוסדות חינוך, עבודת האדמה ופיתוח המשק והכלכלה בארץ ישראל.

חנן, לצד היותו איש של פריצות דרך, ידע לעמול שעות על גבי שעות בשדות כפר עציון. לצד עיסוקיו הרבים, המשיך להיות קיבוצניק העובד ברפת ובאדמות הקיבוץ. הדבקות של הציבור שלנו ברגבי הארץ, ביצירת ברכה של "מאה שערים" מתוך עבודה קשה ועקבית, היא ביטוי למידתו החיונית של יצחק, הממשיכה לחיות בקרבנו.

"רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ ה'"

להיות אנשי שדה פירושו לדעת לעמול בארץ מתוך שגרה מבורכת, ולגלות שדווקא מתוך עבודת האדמה והחיבור אל החיים עולה ריחו המתוק של גן עדן.

שיח משפחתי סביב שולחן השבת

עבודת השדה העקשנית

תכונתו של השדה היא התמדה ושגרה - לחרוש, לזרוע ולהמתין לגשם. האם יש בחייכם משימות שנראות לפעמים משעממות או דורשות עבודה אפורה יום אחר יום, כמו אימונים, נגינה או הכנת שיעורי בית?

כיצד תכונת ההתמדה של יצחק יכולה לעזור לנו להתגבר היום בחיינו?

"עשה שכונה בארץ"

המדרש קורא לנו לנטוע ולזרוע בארץ. כיצד אנו, בחיינו העירוניים או הקהילתיים, יכולים להיות "נוטעים וזורעים"?

לשתף בחוויה, יופי וטוב בסביבה הקרובה שלנו

תפילה בין הרגבים

יצחק יוצא להתפלל בשדה. האם יצא לכם פעם להתפלל, לחשוב או לשוחח עם הקב"ה דווקא בטבע - מול הים, ביער או על הר?

האם שינה תפילה כלי מהפילה דעתך מקום מלוי?

זהות בשטח

הציונות הדתית מחנכת לחיבור עמוק לאדמת הארץ באמצעות עשייה חקלאית, התיישבותית ויציאה אל הטבע.

כיצד ההתמדה של יצחק ב"שיח השדה" מלמדת את בניינו כיום האהבה את ארץ ישראל, מעבר לה ומעבר לה שלה מקום להשפיע ריחניים?

פיני אפרתי | מנהל חינוכי "בית הציונות הדתית"